

The Main Changes brought by Law no. 265/2022 regarding the Commercial Register

Dragoș-Mihail DAGHIE¹

Abstract: Starting from year 2011 and until now, the companies regarding the commercial activity, the main actors of the trade, have undergone numerous transformations from a legislative point of view, changes that occurred as a result of the need to refresh the private regulations but also of the current desires of the society. Thus, starting with the New Civil Code, the New Code of Civil Procedure and ending with Law no. 265/2022 regarding the trade register and for the modification and completion of other normative acts affecting the registration in the trade register, Companies Law no. 31/1990 received no less than thirteen changes to its structure, its architecture being substantially modified in some places and the philosophy that was in mind at the time of its adoption being totally changed.

Keywords: commercial company; changes; legislation

1. Considerații introductive

Începând cu anul 2011 și până în prezent societățile privind activitatea comercială, actorii principali ai comerțului, au suferit numeroase transformări din punct de vedere legislativ, schimbări ce au survenit ca urmare a necesității de îmbunătățire a reglementărilor private dar și a dezideratelor actuale ale societății. Astfel, începând cu Noul Cod civil, Noul Cod de procedură civilă și culminând cu Legea nr. 265/2022 privind registrul comerțului și pentru modificarea și completarea altor acte normative cu incidență asupra înregistrării în registrul comerțului, Legea societăților nr. 31/1990 a primit nu mai puțin de treisprezece modificări ale structurii sale, fiind modificată, pe alocuri, în mod substanțial arhitectura sa și schimbându-i-se total filosofia ce a fost avută în vedere la momentul adoptării sale.

¹ Senior Lecturer, PhD, "Dunărea de Jos" University of Galați, Faculty of Law and Administrative Sciences, Romania. Corresponding author: dragos.daghie@ugal.ro.

2. Principalele modificări aduse de Legea nr. 265/2022

De aproape 13 ani prin O.U.G. nr. 116 din 23 decembrie 2009 se vestea înființarea profesiei de registrator comercial, astfel cum decreta art. 12 alin. (2) din acest act normativ: „În termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, Guvernul va adopta, la propunerea Ministerului Justiției, proiectul de lege privind înființarea, organizarea și funcționarea profesiei de registrator comercial”.

Deși cele 6 luni s-au transformat în peste o decadă, totuși prin actuala reglementare a registrului comerțului s-a îndeplinit și această promisiune, născută tot ca urmare a protestului magistraților din anul 2009, aceștia refuzând să mai desfășoare activități la registrele comerțului.

La acel moment, 2009, se reținea în expunerea de motive a Ordonanței de Urgență că se impunea rezolvarea blocajului de la registrele comerțului (neparticiparea judecătorilor determina nesoluționarea cererilor), era necesară decongestionarea activității judiciare și rezolvarea supraaglomerării activității instanțelor de judecată și se dorea respectarea termenelor de soluționare a cererilor și emitere a documentelor specifice.

În toată această perioadă, destul de îndelungată, cererile de înregistrare în registrul comerțului și, după caz, a altor cereri aflate în competența de soluționare a judecătorului delegat erau soluționate (pentru o perioadă de maxim 6 luni) de către directorul oficiului registrului comerțului de pe lângă tribunal și/sau persoana sau persoanele desemnate de către directorul general al Oficiului Național al Registrului Comerțului.

Potrivit dispozițiilor art. 28 din Legea nr. 265/2022, registratorul comercial face parte din personalul de specialitate juridică din cadrul O.N.R.C. care are ca atribuții realizarea controlului de legalitate prealabil înregistrării în registrul comerțului.

Spre deosebire de O.U.G. nr. 116/2009, registratorul soluționează cererile printr-o încheiere și nu printr-o rezoluție, astfel cum era soluția legislativă anterioară. Această încheiere poate fi atacată de persoana nemulțumită de soluție de 10 zile calendaristice de la comunicarea încheierii dacă a solicitat comunicarea actelor de procedură prin mijloace electronice sau prin poștă, cu confirmare de primire.

De asemenea, legea instituie un nou moment de curgere a termenului de a ataca încheierea, respectiv în termen de 10 zile de la data publicării încheierii în Buletinul electronic al registrului comerțului numai dacă publicarea încheierii în Buletin are loc la o dată anterioară comunicării prin mijloacele prevăzute la art. 111 alin. (1) lit. b) și c) din Legea nr. 265/2022.

Dacă solicitantul a cerut comunicarea încheierii direct la ghișeu, în format letric, la sediul oficiilor registrului comerțului, atunci momentul de la care începe să curgă

termenul de 10 zile este data la care acesta a ridicat fizic încheierea. Dacă nu se prezintă să ridice încheierea de la ghișeele oficiului, în termenul de eliberare a documentației, acesta poate formula plângerea în termen de 10 zile de la data publicării încheierii în Buletin.

Reglementarea anterioară, O.U.G. nr. 116/2009, prevedea ca modalitate de a ataca rezoluția directorului registrului și/sau a persoanei/persoanelor anume desemnate plângerea ce se putea formula într-un termen de 15 zile de la pronunțare pentru părți și de la data publicării rezoluției sau a actului modificator al actului constitutiv în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a, pentru orice alte persoane interesate. Indiferente de soluția dată prin această plângere, invariabil, competența de soluționare aparținea tribunalului în a cărui circumscripție se afla sediul comerciantului.

Deși soluția unității competenței tribunalului din vechea reglementare părea a fi corectă și oportună, din punct de vedere comercial, noua viziune a legiuitorului a scindat competența de soluționare a plângerii împotriva încheierii registratorului comercial.

Astfel, potrivit art. 113 din Legea nr. 265/2022, dacă plângerea se îndreaptă împotriva unei încheieri ce viza înregistrări/înmatriculări/mențiuni cu privire la persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și familiale, competentă va fi judecătoria în a cărei rază teritorială se află sediul profesional al solicitantului.

Dacă plângerea vizează o încheiere cu privire la înregistrări/înmatriculări/mențiuni referitoare la o persoană juridică, competența soluționării acesteia aparține tribunalului/tribunalului specializat, fără a se menționa că instanța este cea din raza teritorială unde se află sediul persoanei juridice, însă interpretarea va fi aceasta, în sensul producerii de efecte juridice.

Dacă în reglementarea anterioară se institua o regulă unitară de depunere a plângerii la oficiul registrului comerțului unde s-a făcut înregistrarea, pentru a fi menționată și pentru a se trimite întreg dosarul instanței în termen de 3 zile de la data depunerii acesteia, legiuitorul a optat pentru o soluție diferită în actuala reglementare.

Dacă plângerea vizează înregistrări/înmatriculări/mențiuni cu privire la persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și familiale aceasta se depune direct la judecătoria competentă însă dacă se referă la persoane juridice aceasta se va depune la oficiul registrului comerțului, care o va menționa în registrul comerțului și o va comunica tribunalului/tribunalului specializat în trei zile lucrătoare de la data depunerii.

Lipsa de unitate din punct de vedere a procedurii alese de legiuitor este discutabilă, comercialitatea fiind aceeași indiferente dacă vorbim de activități desfășurate de

persoane fizice sau juridice, iar complexitatea raporturilor juridice comerciale fiind aceeași, fără distincție între calitatea comerciantului.

Pe de altă parte, deși legiuitorul face vorbire despre menționarea plângerii în registrul comerțului doar în cazul persoanelor juridice, se arată în cuprinsul art. 113 alin. (3) din Legea nr. 265/2022 că subzistă obligația de a menționa această plângere în registrul comerțului indiferent de calitatea celui vizat – persoană fizică sau juridică. Această obligație se activează numai în cazul în care plângerea este introdusă direct la judecătoria/tribunal/tribunal specializat.

Situația dată este cel puțin discutabilă din următoarele perspective: 1) în cazul persoanelor fizice autorizate, întreprinderilor individuale și familiale plângerea se depune doar la instanță, fără intermedierea oficiului registrului comerțului (soluție discutabilă deoarece era oportună depunerea plângerii la registru acesta urmând a pregăti dosarul cu toată documentația necesară soluționării căii de atac și înaintării acesteia instanței de judecată); 2) în cazul persoanelor juridice legiuitorul nu a lăsat posibilitatea de a se depune plângerea direct la instanța de judecată ci doar la registru, menționarea realizându-se din oficiu.

Este cel puțin ciudată această cale aleasă de legiuitor în ceea ce privește locul depunerii plângerii împotriva încheierii registrului comercial deși în alte situații – spre exemplu art. 120 din Legea nr. 265/2022 – a fost aleasă procedura unității locului de depunere a unei cereri/acțiuni judiciare.

Mai precis, se arată în cuprinsul art. 120 faptul că orice persoană interesată este îndreptățită să solicite instanței (judecătoria sau tribunal/tribunal specializat) radierea înregistrării generatoare de prejudicii și, după caz, repunerea în situația anterioară, în tot sau numai cu privire la anumite elemente ale acesteia, în măsura în care există o astfel de înmatriculare/mențiune în registrul comerțului ce are ca efect prejudicierea solicitantului. În acest caz cererea, indiferent dacă este depusă de o persoană fizică autorizată, întreprindere individuală, întreprindere familială sau de o persoană juridică se introduce, în toate cazurile, la oficiul registrului comerțului în care este înregistrat profesionistul și despre aceasta se face mențiune în registrul comerțului.

Soluția instanței cu privire la radierea înregistrării generatoare de prejudicii este atacabilă doar cu apel în termenul general de 30 de zile, deoarece în cuprinsul art. 120 nu se face vorbire despre un termen special astfel cum se menționează în art. 118 alin. (4) în ceea ce privește calea de atac îndreptată împotriva soluției instanței cu privire la plângerea împotriva încheierii registrului comercial, caz în care este stipulat expres termenul de 15 zile.

Ar fi fost oportun ca legiuitorul să păstreze un termen unic în care se pot ataca hotărârile instanțelor în această materie, ceea ce ar fi adăugat siguranță și previzibilitate raporturilor juridice comerciale.

O altă chestiune ce ar putea suscita discuții ar fi posibilitatea de a interveni în cazul dosarelor de la registrul comerțului, astfel cum se prevedea în O.U.G. nr. 116/2009: în situația în care la cererile de înregistrare erau depuse cereri de intervenție, directorul oficiului registrului comerțului de pe lângă tribunal și/sau persoana sau persoanele desemnate trimiteau dosarul secției comerciale a tribunalului în a cărui circumscripție își are sediul comerciantul, unde trebuiau soluționate de urgență și cu precădere.

Actuala reglementare nu mai prevede în mod expres posibilitatea intervenției, însă această posibilitate nu trebuie exclusă *de plano* în considerarea următoarelor argumente.

În temeiul art. 53 alin. (1) din Constituție: *„Exercițiul unor drepturi sau a unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune...”*. Textul constituțional fiind de strictă interpretare își regăsește expresia în textul cu aplicabilitate generală în materia drepturilor civile, respectiv: art. 10 alin. (1) Cod civil *„Legile care derogă de la o dispoziție generală, care restrâng exercițiul unor drepturi civile sau care prevăd sancțiuni civile se aplică numai în cazuri expres prevăzute de lege”*.

Rezultă că, în măsura în care legiuitorul ar fi dorit restrângerea dreptului de intervenție în cadrul unor cereri adresate registratorului comerciale, trebuia să menționeze în mod expres această restricție.

De vreme ce limitarea nu este expres reglementată, se aplică în mod corespunzător dispozițiile procedurale în materia cererilor necontencioase – art. 527 C.proc.civ. care reprezintă dreptul comun în materie: *„Cererile pentru soluționarea căroră este nevoie de intervenția instanței, fără însă a se urmări stabilirea unui drept potrivit față de o altă persoană, precum sunt cele privitoare la darea autorizațiilor judecătorești sau la luarea unor măsuri legale de supraveghere, ocrotire ori asigurare, sunt supuse dispozițiilor prezentei cărți”*.

Dispozițiile art. 531 C.proc.civ. arată că dacă cererile necontencioase vor prezenta un caracter contencios fie prin conținutul lor sau prin obiecțiile ridicate de persoane care intervin, aceasta vor fi respinse.

În lipsa unor modificări care să fie aduse Legii nr. 265/2022, aplicându-se dispozițiile dreptului comun, orice intervenție ar conduce la respingerea cererilor. *De lege ferenda* s-ar impune revenirea la soluția anterioară a legiuitorului care stabilea trimiterea cererilor la instanța de judecată pentru a fi soluționate.

De asemenea, în măsura în care s-ar dori eliminarea posibilității de intervenție, această restricție trebuie materializată printr-o modificare în mod corespunzător a Legii nr. 265/2022 și specificarea explicită a soluției ce a fost aleasă.

3. Concluzii

Fără a epuiza modificările aduse de Legea nr. 265/2022 apreciez că, deși este evident progresul adus de noua reglementare, mai există modalități de îmbunătățire a legislației, astfel cum ele au fost prezentate în cele ce preced.